

Držím eZprávě palce

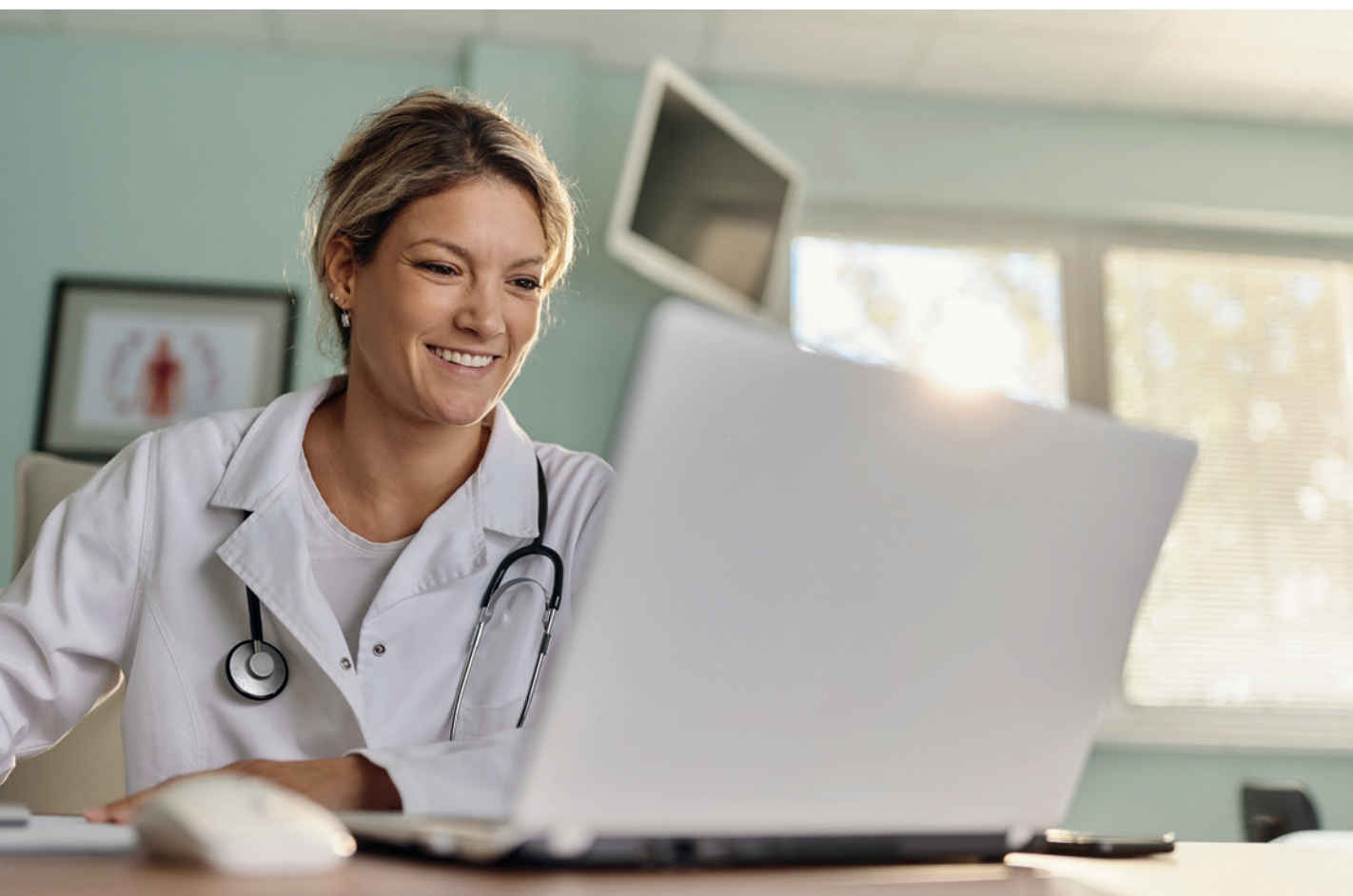
Komentář

Petr Šonka

V Medical Tribune č. 2/2024 vyšel článek primáře Petra Machka, který shrnuje desetiletou historii projektu eZpráva. Pokud jste nečetli, doporučuji text vaší ctěné pozornosti. Je to zajímavé a poučné čtení. Příběh primáře z dialyzačního střediska v Nemocnici Most, kterého před deseti lety přestalo bavit věčné přepisování laboratorních výsledků a lékařských zpráv. Rozhodl se to řešit, přibral do party vývojáře

Františka Hrdinu a společně vytvořili aplikaci ušitou na míru běžným lékařům, která respektovala jejich různorodé hardwarové a softwarové vybavení i jejich nehluboké IT znalosti a dovednosti. Od začátku se ale snažil vlastnosti a schopnosti systému přizpůsobit tomu, co lékaři chtějí a pro svoji práci skutečně potřebují. Zkrátka nesnažil se práci lékaře přizpůsobit potřebám IT systému, ale naopak IT systém podřídil

způsobu práce lékaře a jeho potřebám. Zdá se to být naprosto přirozené, ale všichni uživatelé zdravotních informačních systémů dobře vědí, že je to většinou opačně. To, že autorem i realizátorem projektu je praktikující lékař, který denně sedí v ordinaci, pečuje o své pacienty, a má tedy jasnou představu o tom, co lékař potřebuje a co ne a také co je schopen v IT oblasti zvládnout a co ne, je zásadní devízou

Ilustrace foto. Všechny osoby jsou modelem. Zdroj: iStock

eZprávy. Aplikace původně vyvinutá pro spolupráci nefrologů a dialyzačních center s transplantacním centrem v IKEM se zalíbila i kolegům ostatních oborů natolik, že ji začali spontánně používat. Nemusel je do toho nikdo nutit. Sami přišli na to, že pro možnost přijímat propouštěcí zprávy svých pacientů i jejich laboratorní výsledky, stejně jako posílat elektronické žádanky je pro ně výhodné používat aplikaci – zjednodušuje jim to práci a šetří spoustu času. V eZprávě se jim dostalo jednoduchého bezpečného nástroje, po jakém byla již dlouho poptávka, navíc byl prakticky zdarma. To se pochopitelně nelíbilo velkým hráčům na poli zdravotnického IT a zpočátku se většina z nich stavěla k eZprávě jako k nevídané konkurenci. Ochota k zajištění komunikace jejich nemocničních a ambulantních softwarů s eZprávou nebyla, naopak často tomu byl kladen aktivní odpor. Když se přesto eZpráva rychle prosazovala a spontánně šířila mezi lékaři a když se ukázalo, že s překážkami si umí dobře poradit, přišla brzy nabídka prodat ji jistě velké společnosti. Petr Machek ale nikdy nechtěl, aby se systém, který vytvořil a financoval z vlastních peněz a dal k dispozici uživatelům coby základní komunikační kanál prakticky zdarma, stal předmětem byznysu. Tehdy, v roce 2018, vstoupilo do projektu Sdružení praktických lékařů, které s majetkovým podílem získalo také výhradní a předkupní práva zajišťující, že systém nebude zneužit anebo prodán nadnárodním společností a že zůstane zachována jeho původní myšlenka a cíl, které rozhodně nesledují vytváření zisku.

Koncem roku 2023 oslavila eZpráva desáté výročí svého vzniku. Za tu dobu ušla obrovský kus cesty, aplikace se stále rozvíjí a získává nové funkce, umí eRecept, elektronickou neschopenku, připravuje komunikační cestu s ČSSZ atd. Touto platformou ročně projdou miliony zpráv, využívají ji desítky nemocnic soukromých, krajských a konečně už i několik fakultních, v jejichž čele stojí IKEM, stejně jako stovky ambulantních specialistů a více než 1 700 praktických lékařů a uživatelů stále přibývá. Smutnou skutečností je, že se jejímu využití stále brání většina fakultních nemocnic, ale i to se snad jednou změní. Projekt ukazuje, že pokud lékaři dostanou jednoduchý a spolehlivý nástroj pro elektronickou komunikaci, který umí to, co od něj potřebují, a nenutí je dělat to, co dělat nepotřebují a nechťejí, nemusí se k elektronizaci nikdo nutit. Je to v příjemném kontrastu se všemi nástroji elektronizace, které se připravovaly a diskutovaly v rámci letitých erárních příprav elektronizace zdravotnictví. Proinvestovaly už se v nich stovky milionů, ale dosud se nerealizovaly, či zůstaly jen ve fázi záměrů či pilotních projektů. Chtělo by se říci naštěstí. Všem bylo totiž společné zejména to, že pro lékaře nepředstavují žádnou pomoc, ale naopak znamenají další finanční časovou a administrativní zátěž.

Chápu, že v kontextu této nemožnosti za stovky milionů z kapes daňových poplatníků může projekt, který se pořídil za nízké jednotky milionů investované z vlastních prostředků jeho autorů, spontánně se šíří mezi

lékařskou komunitou a neustále se rozvíjí a reaguje na potřeby uživatelů přesto, že jej vyvíjejí a spravují pouze dva lidé, leckomu ležet v žaludku a nebudí nadšení erárů. Je to ale krásný příklad projektu elektronizace zdola indukovaný skutečnou potřebou uživatelů, vyšlapaný nadšenci z ničeho. Nechci být přehnaně patetický, ale myslím, že příběh eZprávy splňuje stejné atributy jako příběhy velkých objevů v minulosti nebo třeba „garážových“ projektů z druhé poloviny minulého století, které změnily svět IT do dnešní podoby. Je hezké, že i v dnešní přebyrokratizované době dotační, kdy se zdá, že bez patřičné dotace nelze realizovat žádný projekt, a stále častěji se realizují projekty jen pro dotace, to pořád ještě jde.

Proto eZprávě fandím, držím jí palce a přeji mnoho úspěchů do dalších let existence.

Foto: archiva

MUDr. Petr Šonka

Předseda Sdružení praktických lékařů pro dospělé